

Hajduška.

Poleg M. Bana.

Oj lepo hajduško je življenje!
Verh planin visoko gor živeti
Blizo neba in žarkega solnca,
Kjer na zlatih oblacih sedeče
Zrak plavijo oblakinje Vile,
Posipaje na junake srečo.
Tukaj človek nima gospodarja,
On boji se samega le Boga;
Svoboden je, ponosit in srečen.

Oj lepo hajduško je življenje!
Kadar nebo vse černo postane,
Gleda on ko njega gor nad glavo
Igrajo se ognjevite strele;
Sliši, ko povsod okoli njega
Divji gromovi grozno bučijo,
Čuti goro sebi pod nogami,
Ko se kakor iz temelja trese; —
Pa ti v sredi vseh teh strašil hajduk
Péva pesem junaško na gosli. —

Oj lepo hajduško je življenje!
Z verh planine kakor burja pasti
Na dvorove turških gospodarjev,
Pasti in jim odsekavat glave,
Pa pobrati vse njihovo blago,
In pa z blagom mlade gospodinje,
In jim dvore z ognjem vse požgati,
Da odurnega sledu ne ostane,
In vernit' se prepevaje v goro —
Oj lepo hajduško je življenje!

Dopisi.

Iz Benetk 2. avg. K - k. Povernil se nam je mir, hvala Bogu in očetovski skerbi našega cesarja. Al marsikaj mora človek premišljevat o tem, kar se je v tako kratkem času zgodilo in v katerem so naši hrabri vojaki pokazali, da so vselej voljni življenje svoje žertovati imenitnemu svojemu poklicu. Kipelo je serce veselja viditi in slišati, kako so se zbirali o začetku vojske verni deželjani okoli prestola našega cesarstva; prostovoljno so ti šli v bran pravice in domovine, drugi so pokladali darove na altar napadene države. V mali spominek hvaležnosti takega milega djanja so razni časopisi te daritelje očitno na znanje dajali; naj je tedaj tudi meni dopušeno, enega takih dariteljev oznani; saj mi morebiti ne bo zameril, da ga imenujem v domačem listu, kateri pride gotovo v roke mnogim, ki poznajo verlega gosp. Janeza Permeta, kaplana pri cesarskem vojskinem brodogradstvu. Komaj je zvedil, da se je vojska unela, je že hitel tudi kaj pripomoči za potrebe prihodnje sile. Pisal je berž poveljstvu mornarstva, da on, ker mu svoj stan meča sukati ne pripusti, hoče dati kak drug dar za potrebe v vojski, in dal je polovico svojih dohodkov za celi čas vojske, in je verh tega še prosil, naj ga pošljejo v vojsko službo duhovno opravljat. — Da je bila taka ponudba hvaležno in veselo sprejeta, vsak lahko verjame. Gospod Perme je bil tudi od svoje mirne službe v Dinjanu na vojno ladijo sèm v Benetke poklican, potem pa so ga poslali v Dalmacijo, da opravlja na tamošnjih ladijah službo Božjo. — Tudi tukaj imamo letos hudo vročino; pravijo, da od leta 1834 ni bilo takošne; zdaj je sicer enmalo bolje, al vendar se še podnevi in ponoči pozná, da smo v pasjih dneih; vse hrepení po toliko potrebnem dežji. Izperva je letina dobro kazala, al velika suša je mnogim posestnikom skorej vse upanje požgala; sviloprejke so se slabo obnesle, in zdaj se že v več krajih grozdana bolezen prikazuje. — Marsikteri mislijo, da pisarnice cesarskega brodogradstva (Marine) bodo spet preseljene v Terst in v Polo; so nekteri, ki celó mislijo, da Beneško bode imelo svojega lastnega podkralja, in da v tukajšnjih uradnih ne bo nobenega inostranca, ampak da za naprej bodo tukaj povsod le Lah deželjsko službo opravljali; nekteri tukajšnjih

prebivavcov so si takih prenapredb tako svesti, da mislijo in govorijo, da mi „tedeschi“ bomo mogli svoje dela kmali kmali doveršiti, ker naš odhod bo začel se že 15. avgusta. — Iz tega se lahko spozná tukajšni laški duh; mesto je sicer mirno, in ljudstvo opravlja brez zadržkov in pomot svoje vsakdanje opravila.

Iz Kroke na Gorenskem 1. avgusta. Ni dolgo, ko smo brali v „Novicah“ od ognja v gojzdu, ki ga je začetil nek posestnik, sečo napravljaše. Danes vam povem, da smo spet kaj velik strah imeli pred ognjem. Neki ogljar je prodal kopo oglja nekemu tukajšnjemu fužinskemu deležniku, pa oglje, nevidoma še živo, je bilo koj v kolperu (Kohlhütte) spravljeno. Kar zapazijo fužinski delavci neko ogljarico (menda je vedila, da oglje v kolperu gorí, pa se je bala povedati, ker je vedila, da ga je ona zanesla) okoli kolperna kaj hitro sèm ter tje tekati. Viditi, da se iz kolperna močno kadí, zaženejo hrup, da gorí, in res je hipoma toliko ljudi privrelo, da so bili v stanu ogenj zadušiti in oglje razmetati. Lahko si je misliti, kakošen strah je mogel biti, ker je ravno ta kolper v sredi drugih in le malo stopinj od fužine. Ko bi bil ogenj le nekoliko več moči dobil ali se ta nesreča ponoči primerila, bi bila v malo urah cela Kropa pepél. Hvala pa Bogu, da se je to podnevi zgodilo! Ker postava ukazuje, da oglje, ki je še le žgano, mora osem dni na kopi izmetano ostati, in se potem še le čisto mrtvo in hladno sme v kolperu prenesti, smemo pričakovati, da bota ogljar in fužinski partnik v svarilo drugim skupila, kar postava predpisuje. Alojzi Globočnik.

Iz Višnje gore na Dolenskem 30. julija. J. P. — Ker vem drage „Novice“, da rade naznanite, kako se tu in tam letos letina obnaša, naj Vam tudi povem, kako je pri nas. Veseli smo res pričakovali obilne žetve in se veselili Božjega blagoslova, ker je prva spomlad vse dobro obetala. — Al predolgo deževanje v malem in velikem travnu kakor tudi v prvi polovici mesca rožnika, zdaj pa prevelika suša, nam je prvo veselo upanje zlo poderla. — Res, da se je še precej ozimine našlo, pa zernja je malo. Pri vsem tem nam je pa še červ na njivah in senožetih silno škodo naredil, in za to, kar zdaj na polji stoji, bo letina zlo slaba, ako nam Bog kmalo pohlevnega dežja ne pošlje. Žalostno je pa pri vsi ti nesreči še to, da naši kmetje dozdaj niso spoznali, da vse škode, ki jo červi delajo, so le hrošči (kebri). — Da bi pač naši kmetje, kakor ste nam že „Novice“ večkrat priporočale, v pravem času hrošče prav pridno pokončevali; gotovo bi se te uime saj napol rešili! Kar mervo zadene, hvala Bogu! se je še nekaj nakosilo, al kakor se kaže, otave ali druge merve nam ne bo treba kositi. Suša in červ sta se sklenila nam ugonobiti vse travnike. Kaj bo nek ubog kmetič pozimi s svojo živinico počel! — Po naši dolenski cesti se tudi mnogo ranjenih vojakov na Horvaško vozi, in sicer samih Horvatov. Tudi se vidi sila veliko voznikov z vinom in cesarskim žitom, da jih na naši cesti že dolgo ni bilo toliko viditi. Pa, kakor slišimo, bo te voznje kmali konec, ker je vojskini hrup potihnil. Zaslužil si je že res marsikdo lep košček kruha, akoravno je vse drago. — Ni davnej, kar je razsajala pri nas huda otročja bolezen: gerlo jih je začelo boleti, da niso mogli lahko požirati in silna vročina jih je kuhala; nekteremu je tudi celó vrat otekel, umerl pa vendar ni nobeden za to boleznijo pri nas. Komaj je ta potihnila, se je že druga ravno otrok, pa tudi drugih odraslih lotila, — namreč griža (drizga); pobrala je že več otrok. Bog daj, da bi se kmali umirala, kjer iz te bolezni tudi druge še nevarniše izvirajo! —

Iz Kannika 5. avg. Včeraj ob eni zjutraj je, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 68. letu svoje starosti tukaj mirno svoje življenje sklenil čast. pater Celestin Novak, vikar, Ex-Definitor, doslužen guardian in direktor glavne šole, najstarejši ud reda sv. Frančiška krajnsko-horvaške provincije, rojen v Ljubljani 16. januarja 1792,

preoblečen v kuto 13. dec. 1810. Dasiravno je bilo rajnkega malo viditi med svetom, je štel vendar obilno prijatlov, in 27. dan p. m. (en teden pred smertjo) mu je bila nenadoma velika čast došla obiskanemu biti od presvitlega goriškega velikega škofa in kneza dr. Andreja Golmajer-ja, našega metropolita; po smerti ga je ravno tako nepričakovana čast zadela, da so ga na prijazni Salmski griček pri Kamniku h večnemu pokoju spremili preč. ljubljanski prošt in generalvikar gosp. Anton Kos s obilo množico duhovnov in družih ljudi. Brat rajnkega, Janez Novak, korar in vodja duhovnega semenišča v Ljubljani, se vsem duhovskim in svetnim gospodom in vsem Kamenčanom sploh, ki so bratu poslednjo ljubezen skazali, za to preserčno zahvali, in njegovo dušo pobožni molitvi znancom in prijatlom lepo priporoča.

Iz Ljubljane. Še zmiraj zdihujemo po dežji, zakaj suša nam bo vse poljske in vertne pridelke vzela; tudi ljudje zlo boleajo za drisko in grižo. — Berž ko ne je ta silna vročina tudi nekoliko pripomogla k tisti grozni nesreči, ki se je v torek zvečer pripetila na dvorišču vojaške bolnišnice, da so štirji ljudje ko bi trenil žalostno smert storili. Iz Sela pod Ljubljano je prišel namreč pridni kmet Jerančič s svojima dvema sinoma po sekretno gnojnico za svoje polje; sekretna jama ni dosti čez 2 sežnja globoka, pa zlo ozka je, da se more le po lojtri noter. Stari oče gré doli zajemat gnojnico, — kar slišita sinova, kakor da bi bili oče z lojtre padli, potem pa ni ne glasú več; berž se poda stareji sin (tudi že oče 3 otrok) po lojtri doli gledat, kaj se je očetu primerilo, — al tudi tega ni nazaj; zdaj hiti tudi tretji sin (že tudi oženjen) za njima, pa tudi on omolkne doli. V strahu kakošne posebne nesreče leté bližnji ljudje po nekega močnega hlapca, kateri se berž spravi po lojtri doli, pa za verv, ki so mu jo zavoljo varnosti dali, se je le deržal, pa se ž njo ni oklenil, — al tudi tega ni več nazaj! Vse zaporedoma je mahoma zadušil tisti zadušljivi sopar, kateri se v takih delj časa zapertih jamah, pa tudi v terdo zadelanih in zanemarjenih štirnah rada napravlja in se je v tej nesrečni, morebiti predolgo ne izkidani jami zavoljo letošnje vročine berž ko ne še bolj strupen napravil. Žalostna prigodba, kateri zlo podobna popisujejo današnje „Novice“ na prvi strani, nam pač spet očitno pričuje, da ni dosti, da je kmet le priden, — treba je, da je tudi v več rečéh podučen; — štiri merličji v malo minutah so le prežalosten dokaz tega! — V saboto je bilo v našem Latermanovem drevoredu pod milim nebom veselo gostovanje 4. batalijona našega domačega regimenta, kateri je iz Laškega domú prišel; za gosp. oficirje so bile mize napravljene z mnogimi jedili in vinom; tudi vsi drugi vojaki so bili gostovani z vinom, klobasami in kruhom. — Gospod prof. Terstenjak je prišel za par dni v Ljubljano.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Po cesarskem ukazu od 21. p. m. se ima vprihodnje v vseh vojaških rečéh tako ravnati, da se vojaštvo zboljša po potrebah sedanjega časa, pa se tudi na to gleda, da je treba z dnarjem varčno ravnati.

— Národna banka kaj pridno dela nove bankovce po 5 gold. Berž ko jih bo dosti napravila, jih bo začela izdajati. — Še ljubša kakor ta novica nam je pa ta, da so po železnici 1. dan t. m. iz Kremnica pripeljali za 500,000 gld. kovanega srebernega dnarja, za 80,000 gold. pa krajcarjev.

— Vodstvo dunajsko-teržaške železnice je 4. dan t. m. razglasilo, da od 7. dneva t. m. se je začelo spet blago voziti po železnici med Dunajem in Terstom. Ker pa za zdaj ni še mogoče vsaki dan več kot dvakrat blaga nakladati, se bo za zdaj blago jemalo in oddajalo le na sledečih postajah ali štacijonih: na Dunaji, dunajskem Novem mestu, Mürzzuschlagu,

Bruck-u, Gradcu, Marburg-u, Pelčanah, Celji, Zidanem mostu, Ljubljani, Nabrezini in Terstu. Na enem štacijonu more na en dan eden le 200 centov blaga na železnico dati, in kdor pred pride, bo tudi pred postrežen. Berž ko bo moč, se bo več takih postaj na znanje dalo.

— Poslednji teden je tukaj mlad človek, ki se je v jedi pregrešil, za pravo kolero umerl. — Tudi v lukah Hamburga, Altone in Rostoka se je kolera prikazala.

Iz Benetk. Čudna tatvina se je tu zgodila. Prejšni mesec je tukajšna zakladnica imela 200 sodov vina v Verono za cesarsko armado poslati; sodi se pošljejo na železnico in se ondi v magacine zložé. V tem času je došel nekemu oficirju ukaz, naj vzame 4 sodce za neko posebno potrebo; oficir preiše vino in najde, da med 4 sodci sta 2 z vodo napolnjena. Na to preiskavajo vse sodce, in večino njih so našli z vodo napolnjeno namesto vina; škoda se ceni na 20,000 gold. Sum te tatvine letí na 5 delavcov, ki so v teh magacinih delali; policija jih je že zgrabila.

Iz Tersta. Za deželnega poglavarja v Terstu in Primorskem je izvoljen baron Friderik Burger.

Iz Istre. „Časnik „Triest. Ztg.“ piše prečudno novico, da se v nekterih isterskih mestih naberajo podpisi za neko pismo, katerega namen je prositi cesarja, naj bi se Istra tudi vzela v laško zvezo. — Slovanska Istra v laški zvezi!!

Iz Horvaškega. Za bana horvaškega, višjega kapitana, poveljnega generala na Horvaškem in Slavonskem, guvernerja na Reki in višjega predsednika banske tabule v Zagrebu je fml. grof Janez Coronini-Cronberg izvoljen, — fml. Jožef Šokčević za guvernerja in poveljnega generala v Banatu in Serbski Vojvodini, fml. baron Lazar Mamula pa za guvernerja in poveljnega generala v Dalmaciji.

Iz Ogerskega. Iz Budima. Glasovitega razbojnika Rozsa Sandor-ja, ki je bil zavolj svojih hudodelstev k smerti obsojen, od cesarja pa pomilosten na dvajset let v ječo, so te dni po železnici tirali v Kufstein na Tirole; pravijo, da je tako zlo bolehen na pljučah, da ne bo dolgo živel.

— Strašne hude vremena so letos na Ogerskem skor vsak dan. V Bolhásu je unidan pest debela toča vse polje pobila; hiše je tako razdelala, da so oddelec viditi kakor da bi bili va-nje streljali; po tleh je bilo vse polno škerjancov, vrabcov, postojn in družih malih in velikih tičev. Strela je že veliko požarov napravila tu in tam. V vasi Acsi je strela udarila v cerkev, da je večidel pogorela; pa tudi ni čuda, ker kmetje so po stari vraži, da ogenj po streli se ne dá z vodo, ampak le z mlekom ugasiti, privlekli sicer veliko mleka skupaj, pa ga je vendar premalo bilo za veliki ogenj.

— V Papi je 27. dan p. m. strašna toča vse nograde popolnoma pokončala, pa po toči je tako merzlo postalo, da se je dež premenil v sneg, in je snega za čevelj na debelo padlo, tako, da bi bili v pasjih dneh lahko sninec imeli; škode pa sneg ni nič napravil.

Iz Českega. „Praž. Nov.“ pišejo, da v okolici Kanadiški se je prikazala kobilicam podobna egiptovska nadloga: toliko bolh je namreč na polji, da v kratkem vse požró, kjer se prikažejo; to je še dobro, da je žival tako plašna, da berž odskočijo, ako jim človek blizo pride.

Iz Krakovega. „Čzas“ pripoveduje, da od 30. na 31. dan p. m. se je v Krakovi in okolici njeni tistih enodnevnih mušic, ki so v okolici cerkniški navadne, tolika sila prikazala, da je vse mergolelo.

Iz Srbije. Iz Belega grada 2. avgusta. V poslednjem zboru skupščine je bilo o zadevah minihov, njih samostanov in njih premoženja sklenjeno: 1. minih ne smejo več beračiti; 2. dohodki samostanov ne smejo drugi biti kakor le ti, ki jim iz njih posestev in far dohajajo; 3. samostanske cerkve se morajo predelati v svetne cerkve; 4. nad